

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์หนังสือเรียนภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์ ระดับมัธยมศึกษา
ตอนต้น เล่ม 1 มีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์หนังสือเรียนภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์ระดับมัธยมศึกษา
ตอนต้น เล่ม 1 และสำรวจความคิดเห็นของครู นักเรียน ตลอดจนศึกษาปัญหา และอุปสรรค
ในการใช้หนังสือเรียนพร้อมทั้งข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ออกแบบสอบถาม 2 ชุด สำหรับครู 1 ชุด และนักเรียน 1 ชุด
แบบสอบถามมีลักษณะคล้ายกันคือ มี 3 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสือเรียนภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 1
- ตอนที่ 3 สอบถามปัญหาและอุปสรรคในการใช้หนังสือเรียน ตลอดจนข้อเสนอแนะ
ในการแก้ไข

แบบสอบถามมีลักษณะ เป็นแบบเติมคำ เลือกตอบ มาตราส่วนประเมินค่า และ
แบบปลายเปิด

ตัวอย่างประชากร

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ครูผู้สอนวิชาวรรณคดีไทย ระดับ
มัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 30 คน และนักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 300 คน
จากโรงเรียนราษฎร์ 5 แห่ง และโรงเรียนรัฐบาล 5 แห่ง ในกรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าหนังสือ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้แล้วสร้างแบบสอบถามขึ้น 2 ชุด สำหรับครูที่สอนภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 1 ชุด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 1 ชุด มีลักษณะเป็นแบบ เติมคำ เลือกตอบ มาตราส่วนประเมินค่า และปลายเปิดนำไปใช้กับครูภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 30 คน และนักเรียนจำนวน 300 คนในโรงเรียนรัฐบาล 5 แห่ง และโรงเรียนราษฎร์ 5 แห่งในเขตกรุงเทพมหานครที่ได้เลือกไว้ เมื่อได้แบบสอบถามคืนมาแล้วได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแล้วนำเสนอในรูปตารางและการบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับครู

ครูผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นหญิง มีอายุระหว่าง 31-35 ปี มีคุณวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรี วิชาเอกภาษาไทยและวิชาโทอื่น ๆ จำนวนปีที่ทำการสอนส่วนใหญ่ 6-10 ปี ประสบการณ์อื่นเกี่ยวกับภาษาไทยนอกเหนือจากการสอนของครูส่วนใหญ่ คือ เป็นที่ปรึกษาชุมชนภาษาไทย

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับนักเรียน

นักเรียนส่วนใหญ่เป็นนักเรียนหญิง อายุ 13 ปี ชอบเรียนวิชาวรรณคดี การใช้ภาษาและไม่ชอบเรียนวิชาหลักภาษา

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับหนังสือเรียนภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์ ระดับมัธยมศึกษา
ตอนต้น เล่ม 1

1. ครูมีความเห็นว่านักเรียนสนใจเรื่องต่าง ๆ ในบทเรียนเป็นส่วนใหญ่ เรื่องที่ครูเห็นว่านักเรียนสนใจมากที่สุดคือ รามเกียรติ์และเศรษฐศาสตร์ในทองแดง ส่วนเรื่องที่ครูเห็นว่านักเรียนสนใจน้อยที่สุดคือ เรื่องไวยาธมา

2. ครูมีความเห็นว่าจากการเรียนเรื่องต่าง ๆ ในหนังสือเรียน นักเรียน บรรลุวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอนเป็นส่วนใหญ่ แต่การรู้จักนำความรู้ต่าง ๆ ไปใช้ใน ชีวิตประจำวันมีน้อย

3. นักเรียนชอบเรื่องต่าง ๆ ในหนังสือเรียนเป็นส่วนใหญ่ เรื่องรามเกียรติ์ เป็นเรื่องที่นักเรียนชอบมากที่สุด และชอบน้อยที่สุด คือเรื่องไชยาษา

4. นักเรียนส่วนใหญ่มีความเห็นว่าบทเรียนทุกเรื่องมีความยากง่ายเหมาะสม กับระดับชั้นนี้แล้ว

5. ครูและนักเรียนมีความเห็นตรงกันทุกเรื่องว่า คำนวณหน้าเรื่อง เนื้อเรื่อง กิจกรรม และประวัติผู้แต่งในหนังสือเรียน มีความเหมาะสมมากยกเว้นการอธิบายศัพท์ใน ศัพท์านุกรมเท่านั้นที่มีความเหมาะสมน้อย

6. ครู และนักเรียนมีความเห็นตรงกันเป็นส่วนใหญ่ว่า ปก ขนาดของ หนังสือ การเข้ารูปเล่ม กระดาษ มีความเหมาะสมน้อย แต่เรื่องการเรียงลำดับหน้าใน หนังสือเรียน ครูและนักเรียนมีความเห็นว่าเหมาะสมมาก

7. ครูและนักเรียนมีความเห็นแตกต่างกันเป็นส่วนใหญ่ในเรื่องภาพประกอบ ครูมีความเห็นว่า ภาพประกอบในหนังสือเรียนมีความเหมาะสมน้อย แต่นักเรียนมีความเห็น ว่ามีความเหมาะสมมากเป็นส่วนใหญ่

8. ครูและนักเรียนมีความเห็นตรงกันเป็นส่วนใหญ่ ว่าความเหมาะสมทาง ด้านการพิมพ์มีมาก แต่ครูมีความเห็นแตกต่างกับนักเรียนในด้านความชัดเจน และความสวยงามของตัวอักษร ซึ่งครูเห็นว่ามีความเหมาะสมน้อย แต่นักเรียนมีความเห็นว่ามีความ เหมาะสมมาก

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการใช้หนังสือเรียนภาษาไทยชุด ทักษะสัมพันธ์ เล่ม 1 และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข

ปัญหาและอุปสรรคในการใช้หนังสือเรียน

1. ครูและนักเรียนประสบปัญหาในการใช้หนังสือเรียนภาษาไทยชุด ทักษะสัมพันธ์ เล่ม 1 มากพอสมควร ครูและนักเรียนมีความเห็นว่า บางเรื่องยากเกินไป

เกินไป ไม่เหมาะสมกับระดับชั้น

2. ครูและนักเรียนมีความเห็นว่าการนำประวัติผู้แต่ง และศัพท์ไปบรรจุไว้ท้ายเล่ม ทำให้คนทาลำบาก เสียเวลามาก

3. ครูและนักเรียนมีความเห็นว่า คำอธิบายศัพท์ในศัพท์านุกรมไม่ละเอียดชัดเจน ศัพท์บางคำที่ควรอธิบายก็ไม่ได้อธิบายไว้

4. ด้านกิจกรรมท้ายบท ครูและนักเรียนมีความเห็นว่ากิจกรรมท้ายบทมีมากเกินไป และนำไปใช้ประโยชน์ได้น้อย

5. ด้านรูปเล่มและการพิมพ์ ครูและนักเรียนมีความเห็นว่าการเย็บเล่มของหนังสือไม่แข็งแรง ทนทาน หลุดง่าย คุณภาพของกระดาษไม่ดี ตัวสะกดผิด ภาพประกอบน้อย ไม่สัมพันธ์กับเรื่อง การผลิตหนังสือล่าช้าและราคาแพงเกินไป

ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข

1. ควรตัดเนื้อเรื่องที่ยากและล้าสมัยออกไป และเลือกเรื่องที่มีความง่ายเหมาะสมกับระดับชั้น

2. ควรเรียงลำดับเนื้อหาในหนังสือใหม่โดยนำประวัติผู้แต่ง เนื้อเรื่อง ตลอดจนศัพท์านุกรมไว้ในบทเดียวกัน

3. ควรอธิบายคำศัพท์ในศัพท์านุกรมให้ละเอียด

4. กิจกรรมท้ายบทควรให้ประโยชน์ ไม่ยากเกินไป

5. ควรปรับปรุงด้านการพิมพ์และการเข้ารูปเล่ม กล่าวคือ การเข้ารูปเล่มควรแข็งแรงเหมาะสมกับสภาพการใช้งาน คุณภาพของกระดาษควรให้ดีกว่าที่เป็นอยู่ ภาพประกอบควรดึงดูดความสนใจ ผลิตหนังสือให้ทันใช้และราคาถูกลงด้วย

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์หนังสือเรียนภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เล่ม 1 พบว่าครูที่สอนวิชาภาษาไทยส่วนมากเป็นหญิง มีอายุระหว่าง 31-35 ปี เป็นส่วนใหญ่ มีคุณวุฒิปริญญาตรี วิชาเอกภาษาไทยมากที่สุด จำนวนปีที่ทำการ

สอนส่วนใหญ่อยู่ในระหว่าง 6-10 ปี ซึ่งใกล้เคียงกับผลการวิจัยของประกาศรี สุกบรรทัด¹ ในปี พ.ศ. 2508 ซึ่งพบว่า ครูภาษาไทยส่วนใหญ่เป็นหญิง ส่วนมากมีอายุประมาณ 24-29 ปี มีวุฒิปริญญา และมีประสบการณ์ในการสอนมาแล้ว 7-10 ปี จะเห็นได้ว่า ส่วนที่แตกต่างไปจากการวิจัยของประกาศรี สุกบรรทัด ก็คือ อายุ และคุณวุฒิ ในเรื่อง คุณวุฒินี้ได้สอดคล้องกับการวิจัยของปราณี สิ้นธุสะอาด² ซึ่งทำการวิจัยในปี พ.ศ. 2522 พบว่า ครูส่วนใหญ่มีวุฒิปริญญาตรี จะเห็นได้ว่าครูภาษาไทยปัจจุบันมีคุณวุฒิส่งขึ้น

นักเรียนทั้ง 300 คน ที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นตัวอย่างประชากรนั้นชอบ วิชาวรรณคดีไทย การใช้ภาษา แต่ไม่ชอบวิชาหลักภาษาซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ พรสวรรค์ วงศ์วิไลทอง³ สมชาติ ศิริวงศ์⁴ และ ปราณี สิ้นธุสะอาด⁵ ซึ่งวิจัยพบว่า นักเรียนไม่ชอบเรียนวิชาหลักภาษา

¹ประกาศรี สุกบรรทัด "การสำรวจการเรียนการสอนวิชาหลักภาษาไทยในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสายสามัญในจังหวัดพระนคร," (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2508), หน้า 141-143.

²ปราณี สิ้นธุสะอาด "ความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับหนังสือเรียนหลักภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เล่มหนึ่ง," (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522), หน้า 49.

³พรสวรรค์ วงศ์วิไลทอง, "ปัญหาการเรียนการสอนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2515," (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2515), หน้า 50.

⁴สมชาติ ศิริวงศ์, "ปัญหาการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนช่างกลวิทยา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2519," (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519), หน้า 54.

⁵ปราณี สิ้นธุสะอาด, เรื่องเดียวกัน.

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าเนื้อหาในหนังสือเรียนภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เล่ม 1 ควรมีการปรับปรุงแก้ไขบางเรื่องเพื่อให้มีความยากง่ายเหมาะสมกับระดับชั้นเรียน ซึ่งตรงกับผลการวิจัยของมัทนียา แสงสัตตวิตรัตน์¹ สุภัทญา โชติภพนิช² และดวงรัตน์ คุณเจริญ³ พบว่า ครูต้องการให้เปลี่ยนแปลงเนื้อเรื่องในหนังสือเรียนวรรณคดีไทยให้เหมาะกับระดับชั้นเรียน

นอกจากการปรับปรุงเนื้อหาแล้ว ในด้านรูปเล่ม และการพิมพ์ก็เช่นเดียวกัน ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ครูและนักเรียนมีความเห็นว่า ต้องปรับปรุงแก้ไขรูปเล่มให้แข็งแรงทนทาน ไขว่กระจายเนื้อหาที่เป็นอัญญา ภาพประกอบควรชัดเจนเหมาะสมกับเนื้อเรื่อง ตัวสะกดถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของสุภัทญา โชติภพนิช⁴ และ ดวงรัตน์ คุณเจริญ⁵ เช่นเดียวกัน

ในส่วนที่เป็นเนื้อหาของหนังสือเรียนที่ครูและนักเรียนส่วนใหญ่มีความเห็นว่ายากเกินไป ส่วนวรรณคดีเก่าไม่ทันสมัย ซึ่งได้แก้ไขเรื่องไขว่กระจายเนื้อหาในส่วนที่ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการเรียนการสอนนั้นครูและนักเรียนต้องประเมินคุณค่าของเรื่องต่าง ๆ ที่บรรจุไว้ใน

¹มัทนียา แสงสัตตวิตรัตน์, "ปัญหาการใช้แบบเรียนภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2514), หน้า 57.

²สุภัทญา โชติภพนิช, "การวิเคราะห์แบบเรียนวิชาวรรณคดีไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519), บทคัดย่อ.

³ดวงรัตน์ คุณเจริญ, "การวิเคราะห์หนังสือเรียนวิชาวรรณคดีไทยชุดวรรณวิจักขณ์ เล่มหนึ่ง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่สาม," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522), หน้า 250-251.

⁴สุภัทญา โชติภพนิช, เรื่องเดียวกัน.

⁵ดวงรัตน์ คุณเจริญ, เรื่องเดียวกัน.

บทเรียน ในเรื่องไวยาธมาแม้จะเป็นเรื่องเก่าแต่ก็มีคุณค่าในด้านภาษา ทำให้ผู้เรียนได้ทราบความหมายของสำนวนไทยต่าง ๆ อย่างแจ่มแจ้ง และขณะเดียวกันก็ให้ข้อคิดในการดำรงชีวิตด้วย

ด้านรูปเล่มและการพิมพ์ซึ่งครูและนักเรียนมีความเห็นสอดคล้องตรงกันว่าไม่เหมาะสมนั้น ผู้วิจัยได้วิเคราะห์หนังสือเรียนเล่มนี้แล้วมีความเห็นว่า การพิมพ์หนังสือเรียนภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์เล่ม 1 บกพร่องมาก เป็นต้นว่า ตัวสะกดการันต์ผิดแทบทุกบท ได้แก่ คำว่า เขนชักกรอก (โชนชักกรอก) อาจารย์ยางกูร (อาจารย์ยางกูร) วาหนิติกร (วาหนิติกร) หลึงแแต่ (หลึงแแต่) ำ (เขา) สมเค้น (สมเค็จ) ปั้น (เป็น) ฤทธา (ฤทธา) ครอบครอบ (ครอบครอง) นิทรสาร (นิตยสาร) จึงควรได้รับการพิจารณาแก้ไขอย่างเร่งด่วน

ภาพประกอบในเรื่องมีน้อยเกินไป ส่วนใหญ่เป็นภาพธรรมดาเกินไป เช่น ภาพ คนหนีเสื้อปะจระเข้ ภาพคนขึ้นต้นไม้ปะต่อแทน บางภาพไม่ชัดเจนพราวขาว เช่น ภาพชุดหอย และไม่มีคำอธิบายประกอบทำให้ไม่เข้าใจ บางภาพไม่ตรงกับเนื้อเรื่อง เช่น ภาพคนชายเท้าช่วยในเรื่อง เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว จึงควรแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้น ซึ่งเกี่ยวกับภาพประกอบนี้ ครูและนักเรียนต้องการภาพที่ชัดเจน ดึงดูดความสนใจ และควรเป็นภาพที่แปลก เช่น ภาพผู้แต่งเรื่อง ภาพตะเกียงลาน โพง ตะบองพลำ ฯลฯ ซึ่งนักเรียนไม่รู้จักจะทำให้นักเรียนเพิ่มความสนใจขึ้นมา

การที่ครูส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า ไม่มีความรู้ดีพอเกี่ยวกับเรื่องที่สอนนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูจะต้องค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ แต่ในทางปฏิบัติแล้วครูเป็นจำนวนมากไม่มีเวลายามากพอ เนื่องจากต้องทำหน้าที่อื่นด้วยนอกเหนือจากการสอน เช่น เป็นที่ปรึกษา ชุมชนภาษาไทย กรรมการตรวจสอบภาษาไทย กรรมการตัดสินการโต้วาทีระหว่างโรงเรียน ตรวจและแก้ไขงานของนักเรียน ฯลฯ ดังนั้นคู่มือการสอนหนังสือเรียน จึงมีบทบาทสำคัญมาก เพราะถ้าคู่มือการสอนอธิบายเรื่องราวที่เป็นปัญหาในบทเรียนอย่างแจ่มแจ้งแล้วจะช่วยครูในด้านกำรเรียนการสอนมาก

อนึ่ง มีครูและนักเรียนเป็นจำนวนมากที่ให้ความเห็นว่า กิจกรรมมีมากเกินไป ไม่เหมาะสมกับเวลาเรียนที่กำหนดให้ แสดงว่าครูและนักเรียนยังไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนซึ่งได้มีคำชี้แจงไว้ในคำแนะนำนักเรียนในการใช้หนังสือชุดทักษะสัมพันธ์ว่า "แบบฝึกหัดและกิจกรรมต่าง ๆ ที่เสนอแนะในหนังสือนี้ ให้แล้วแต่ครูจะเห็นสมควรสอนมากน้อยเพียงใด เพราะตามธรรมชาติ ในการเรียนภาษาของตนเอง คนเราบางคนจะเรียนและทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้เร็วมาก บางคนก็ปานกลาง บางคนต้องใช้เวลามาก"¹ ครูจึงควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ ตลอดจนให้คำแนะนำแก่นักเรียนในการใช้หนังสือเรียนก่อนการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะของผู้วิจัย

ในการจัดทำหนังสือเรียนภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์ให้มีคุณภาพดีนั้นต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่าย ผู้วิจัยใคร่เสนอแนะข้อควรปรับปรุงเกี่ยวกับการใช้หนังสือเรียนภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เล่ม 1 ต่อผู้เกี่ยวข้องกับการใช้หนังสือเรียนดังนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับกรมวิชาการ

1. ควรปรับปรุงหลักสูตรและหนังสือเรียนให้ทันสมัยอยู่เสมอ ควรเปิดโอกาสให้เอกชนได้ผลิตหนังสือเรียนเพื่อแข่งขันกันผลิตหนังสือเรียนที่มีคุณภาพดีได้มาตรฐาน
2. เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงหนังสือเรียน ควรได้ติดตามผลการใช้หนังสือเรียนว่ามีปัญหาและอุปสรรคในการใช้อย่างไร เพื่อปรับปรุงหนังสือเรียนให้เหมาะสม
3. ควรจัดอบรมครูผู้สอนให้เข้าใจความมุ่งหมาย วิธีสอน ตลอดจนวิธีใช้หนังสือเรียน เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ

¹กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, หนังสือเรียนภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์ ประโยคมัธยมศึกษาตอนต้น เล่ม 1, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2520), หน้า 1.

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้จัดทำหนังสือเรียน

1. ก่อนจัดทำหนังสือเรียน ควรมีการสำรวจความต้องการของผู้ใช้หนังสือเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำ
2. ก่อนประกาศใช้หนังสือเรียนเล่มใหม่ ควรมีการทดลองใช้หนังสือเรียนก่อน เพื่อนำปัญหาและอุปสรรคในการใช้มาเป็นแนวทางในการแก้ไขหนังสือเรียนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น
3. เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงหนังสือเรียนเล่มใหม่ ควรมีการสำรวจ ปัญหาและอุปสรรคของผู้ใช้หนังสือเรียน เพื่อจะได้ปรับปรุงวิธีการจัดทำหนังสือเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
4. ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำหนังสือเรียนควรประกอบด้วยบุคคลหลาย ๆ ฝ่าย ครูผู้สอน และศึกษานิเทศก์วิชาภาษาไทย ควรมีบทบาทในการจัดทำหนังสือเรียนให้มากขึ้น เพราะครูและศึกษานิเทศก์เป็นบุคคลที่ใกล้ชิดกับนักเรียนย่อมทราบว่า มีปัญหาในการใช้หนังสือเรียนที่จัดทำขึ้นอย่างไร
5. ควรปรับปรุงเนื้อหาในหนังสือเรียนให้เหมาะกับวัยของผู้เรียน การเลือกเรื่องมาบรรจุไว้ในบทเรียนนอกจากจะต้องคำนึงถึงหลักเกณฑ์การพิจารณาหนังสือแล้วยังต้องคำนึงถึงหลักจิตวิทยาประกอบด้วย คือ คำนึงถึงความต้องการ ความสนใจ ตลอดจนความสามารถของนักเรียน
6. เนื้อหาที่บรรจุไว้ในหนังสือเรียนควรมีปริมาณพอเหมาะกับเวลาเรียนที่กำหนดให้ เพื่อให้นักเรียนมีเวลาเหลือพอที่จะทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์
7. ควรเสนอแนะหนังสืออ่านประกอบเพื่อให้นักเรียนได้ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมนอกจากเรื่องในบทเรียน
8. คู่มือการสอนฯ ควรอธิบายสิ่งที่ครูไม่รู้ไม่เข้าใจเกี่ยวกับบทเรียนทั้งนี้ผู้จัดทำต้องสำรวจปัญหาและอุปสรรคของการใช้คู่มือการสอนฯ และปรับปรุงให้เหมาะสมเพื่อจะได้มีส่วนช่วยครูในด้านการเรียนการสอนจริง ๆ

9. ควรปรับปรุงคำรูปเล่มให้แข็งแรง ทนทาน มีขนาดกะทัดรัดจับเหมาะมือ
ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงนักเรียนซึ่งเป็นผู้ใช้หนังสือเป็นส่วนใหญ่

10. ด้านการพิมพ์ ควรให้มีคุณภาพดี พิมพ์ถูกต้อง ชัดเจน มีภาพประกอบที่ช่วย
อธิบายเนื้อเรื่อง ภาพประกอบควรสัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง และดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน

11. ควรจัดทำอุปกรณ์การสอนเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ครูผู้สอน เช่น เทปการ
อ่านทำนองเสนาะ สไลด์ รูปภาพ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารโรงเรียน

1. ควรส่งเสริมครูภาษาไทยให้มีโอกาสเพิ่มพูนความรู้ เช่น ส่งเข้ารับการ
อบรม เข้าร่วมประชุมสัมมนา ฯลฯ เพื่อนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับมาปรับปรุงการ
สอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ควรส่งเสริมกิจกรรมของชุมชนภาษาไทย เช่น จัดนิทรรศการเกี่ยวกับ
วรรณคดีไทย ประกวดการอ่านทำนองเสนาะจากหนังสือเรียน ฯลฯ เพื่อให้นักเรียน
สนุกสนานและได้รับความรู้เกี่ยวกับวรรณคดีไทยควบคู่กันไปด้วย

3. ควรส่งเสริมด้านการใช้อุปกรณ์การสอนของครู บริการอำนวยความสะดวก
ในการใช้อุปกรณ์การสอน เช่น บริการเครื่องบันทึกเสียง ม้วนเทป ตลอดจนจัดซื้ออุปกรณ์
การสอนที่เป็นประโยชน์ สนับสนุนให้ครูทำอุปกรณ์การสอน เพื่อให้นักเรียนได้รับความ
เพลิดเพลิน เพิ่มความสนใจในบทเรียนมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับครู

1. ควรศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายและเนื้อหาของหลักสูตร
วิชาภาษาไทย 2521 ตลอดจนคู่มือการสอน เพื่อเตรียมการสอนและใช้วิธีสอนที่เหมาะสม
เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้

2. ควรหมั่นศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอทั้งในด้านเนื้อหาวิชา และวิธีสอนแบบใหม่ เพื่อนำมาปรับปรุงใช้ให้เหมาะกับสภาพการเรียนการสอนอันจะทำให้การสอนน่าสนใจ นักเรียนได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินควบคู่ไปกับการได้รับความรู้ในเนื้อหาวิชาด้วย

3. ควรใจกว้างยอมรับฟัง ความคิดเห็นของนักเรียน พยายามให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาความคิดและฝึกทักษะทั้ง 4 ด้าน ทั้งในด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนให้มีประสิทธิภาพ

4. ควรเลือกกิจกรรมท้ายบทที่เหมาะสมกับนักเรียน ไม่ทำทุกข้อโดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างของเด็ก เพื่อให้เด็กเกิดความเบื่อหน่ายและมีความรู้สึกว่ากิจกรรมมีมากเกินไป

5. ควรใช้อุปกรณ์การสอนประกอบบ้าง เพื่อให้การสอนน่าสนใจและช่วยให้นักเรียนเข้าใจเรื่องราวได้ง่ายขึ้น

6. ควรค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากหนังสือเล่มอื่น ๆ มาประกอบการสอน ไม่ยึดหนังสือแต่เพียงเล่มเดียว เพื่อให้นักเรียนได้รับความรู้แปลก ๆ ใหม่ ๆ แต่ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงความถูกต้องตรงตามหลักสูตรและสอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน

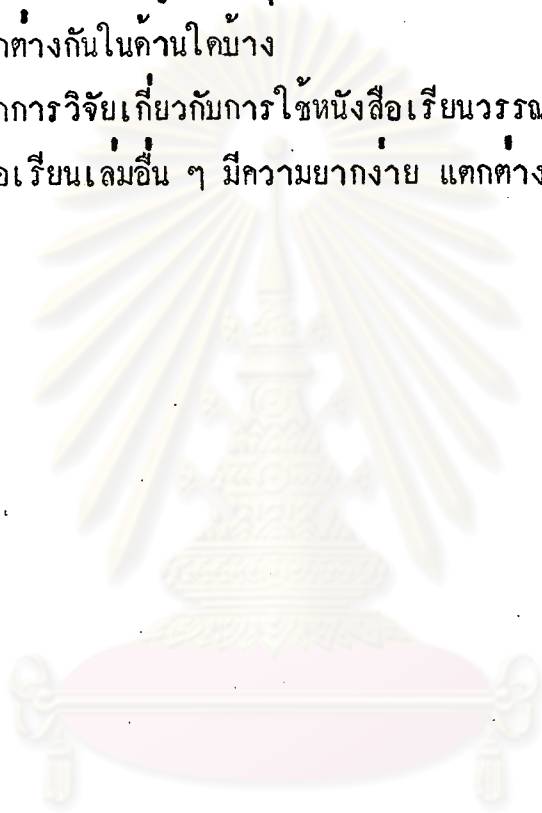
7. ควรติดตามผลการเรียนการสอนอยู่เสมอ เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

8. ถ้าเป็นไปได้ควรปรับปรุงคู่มือการสอนเพื่อเสนอแนะวิธีการสอน อุปกรณ์การสอน และให้ตัวอย่างข้อสอบเพื่อวัดผล อันจะเป็นประโยชน์สำหรับครูคนอื่น ๆ ขอเสนอแนะสำหรับผู้ทำวิจัยต่อไป

1. เมื่อได้ใช้หนังสือเรียนทักษะสัมพันธ์ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นไปอีกหนึ่งปี ควรมีการวิจัยอีกเพื่อเปรียบเทียบว่ามีการเปลี่ยนแปลงในด้านการใช้อย่างไร ปัญหาและอุปสรรคมีเพิ่มขึ้นหรือลดลงประการใด เพื่อให้ทราบผลการใช้หนังสือเรียนเล่มนี้แน่นอนยิ่งขึ้น

2. ควรได้ทำการวิจัยเรื่องเดียวกันนี้ในโรงเรียนอื่น ๆ นอกเหนือจาก กรุงเทพมหานครบ้าง เพื่อทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการใช้หนังสือเรียนของแต่ละท้องถิ่นว่าเหมือนหรือแตกต่างกันในด้านใดบ้าง

3. ควรได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการใช้หนังสือเรียนวรรณคดีไทยในระดับอื่นบ้าง เพื่อจะได้ทราบว่าหนังสือเรียนเล่มอื่น ๆ มีความยากง่าย แตกต่างหรือคล้ายคลึงกันอย่างไร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย